

DEEL B

Lokale Uitvoeringsnota Zorg voor Jeugd

2015-2018

1. Inleiding

Een nieuw jeugdstelsel

Met het grootste deel van de jeugd gaat het goed, zij groeien gezond en veilig op en kunnen hun talenten ontwikkelen. Daar is een ondersteunende omgeving bij nodig – allereerst in de thuissituatie maar ook in de kinderopvang, onderwijs, en in voorzieningen voor vrijetijdsbesteding. Ouders leggen de basis en zijn als eerste verantwoordelijk voor hun kinderen. Jongeren hebben afhankelijk van hun leeftijd hierin een groeiende eigen verantwoordelijkheid. De gemeente heeft de taak om te zorgen dat er voorzieningen aanwezig zijn die bijdragen aan het creëren van kansen voor de jeugd. Binnen de gemeente Epe wordt veel aandacht besteed aan het opgroeien van kinderen en jongeren. Er wordt op een breed terrein in de jeugd geïnvesteerd. Zo kan de jeugd gezond en veilig opgroeien.

Tegelijkertijd werkt een ondersteunende omgeving ook preventief. Als er vragen zijn over opgroeien en opvoeden moeten ouders en jongeren dicht bij huis laagdrempelige ondersteuning kunnen vinden, zodat op eigen kracht weer verder kunnen. Het is de uitdaging voor de gemeente om gewoon opvoeden te faciliteren door positief jeugdbeleid uit te voeren en sterk in te zetten op preventie van problemen. De investeringen in preventie vormen het voorwerk voor het nieuwe jeugdhulpstelsel. Bij een klein deel van onze jeugd is dat niet voldoende en is meer ondersteuning nodig.

Het jeugdstelsel gaat ingrijpend veranderen. De nieuwe Jeugdwet maakt gemeenten per 1-1-2015 bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor alle jeugdhulp en voor de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De opgave van de gemeente is de inrichting van een nieuw stelsel (transitie) in combinatie met een cultuurverandering waarin we op een andere manier gaan werken (transformatie). We realiseren de transformatie door het stimuleren en mogelijk maken van zoveel mogelijk regie bij de inwoner ten aanzien van beslissingen die zijn of haar leven betreffen. Het uitvoeren van preventief jeugdbeleid, gericht op kansen en op de eigen kracht van kinderen, jongeren en ouders, sluit daar naadloos bij aan.

Door deze verandering zijn gemeenten beter in staat om - afgestemd op de lokale situatie - maatwerk te leveren en verbinding te leggen met zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, sport en veiligheid. Door ontschotting wordt betere samenwerking rond gezinnen mogelijk. Bij het vormgeven van nieuw jeugdbeleid hebben we dan ook oog voor de ontwikkelingen die er spelen in het brede sociale domein, zoals passend onderwijs, de nieuwe Wmo en de participatiewet.

Waarom een lokale uitvoeringsnota

Onderdeel van de voorbereiding op de decentralisatie jeugdzorg is de vaststelling van een meerjarig beleidsplan jeugd. De concept Jeugdwet schrijft voor dat, bij overgang van de verantwoordelijkheden van de jeugdzorg naar gemeenten per 1-1-2015, de gemeenteraad dit beleidsplan vast moet stellen voor 1 november 2014. Naast het beleidsplan stelt de gemeente ook een verordening op.

Naast de verantwoordelijkheid voor jeugdhulp¹⁴ blijft de gemeente verantwoordelijk voor het preventieve jeugdbeleid. Het gaat om de preventieve hulp bij opgroeien en opvoeden (bijvoorbeeld sociale vaardigheidstrainingen of advies bij de opvoeding) en de verantwoordelijkheid voor de jeugdgezondheidszorg (Wet Publieke Gezondheid).

Voor u ligt een meerjarig beleidsplan jeugd, waarbij de gemeente Epe de insteek van een uitvoeringsnota kiest. Naast beleidspunten worden punten van uitwerking genoemd, waar dat al mogelijk is. In deze nota komen alle aspecten aan de orde die te maken hebben met jeugd, onder andere jeugdgezondheidszorg, preventie van opvoed- en opgroei problemen, onderwijs, veiligheid, en jeugdzorg.

¹⁴ Onder jeugdhulp wordt verstaan: ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het voorkomen, verminderen, stabiliseren en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen, psychosociale problemen en gedragsproblemen van jeugdigen, of opvoedingsproblemen. De jeugdhulp die onder verantwoordelijkheid van de gemeente komt betreft de provinciaal gefinancierde jeugdzorg, de via de zorgverzekeringswet en via de AWBZ gefinancierde jeugdzorg en rijksgefinancierde jeugdzorg.

Ontwikkelingen voorafgaand aan deze nota

Het kader waarbinnen de decentralisatie van de jeugdzorg in Epe wordt ingericht, heeft de Sociale Agenda 2009-2015 als basis. De basisprincipes zijn zelfredzaamheid en zelfverantwoordelijkheid. Oftewel, mensen moeten eerst zelf met hun eigen sociale omgeving, hun problemen proberen op te lossen. Als dit niet lukt, dan pas wordt ondersteuning en/of zorg geboden.

De uitgangspunten voor de uitwerking en uitvoering van het jeugdstelsel in Epe zijn vervolgens beschreven in de Lokale kadernota jeugd gemeente Epe van december 2013 genaamd: 'Voor ieder kind de best passende ontwikkeling'. Met de lokale kadernota stelde de gemeenteraad, in aansluiting op de regionale kadernotitie, de kaders vast voor de verdere vormgeving en uitvoering van ondersteuning en hulp voor jeugd in de gemeente Epe. De voorliggende nota sluit aan op de eerdere nota jeugdbeleid van de gemeente Epe (2009-2012).

In 2013 en 2014 hebben de verschillende gemeenteraden in de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe nota's vastgesteld die gezamenlijk in de regio zijn ontwikkeld. Dit zijn de Regionale Kadernotitie Jeugd 'Samen sterk voor onze jeugd!', het Regionaal transitiearrangement (RTA) en de Beleidsnota Inkoop Jeugd.

Wat doen we lokaal en wat bovenlokaal

Het lokale en regionale beleid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en alleen samen vormen ze een compleet beeld van de inrichting van het nieuwe stelsel voor jeugd in Epe. De gemeente Epe werkt samen met gemeenten in de jeugdzorgregio Midden-IJssel/Oost-Veluwe. De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Hattem, Heerde, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen maken onderdeel uit van deze regio. Voor sommige zorgvormen is het noodzakelijk om deze gezamenlijk met andere gemeenten in te kopen en te organiseren. Samenwerking tussen gemeenten biedt meer expertise in de uitvoering en vergroot de schaalvoordelen in de organisatie, bijvoorbeeld bij de inkoop van zorg. Daarnaast vormen gemeenten samen een krachtige partner voor professionals en maatschappelijke organisaties. De uitvoering vindt echter zoveel mogelijk lokaal plaats. In het kader van één gezin, één plan, één regisseur en ondersteuning dichtbij is dit ook wenselijk. Bij het vormgeven van de bovenlokale samenwerking is uitgegaan van het principe 'lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal slim is'.

De thema's waarop bovenlokaal wordt samengewerkt komen aan de orde in de Regionale Uitvoeringsnota Zorg voor Jeugd, die tegelijkertijd met deze lokale nota verschijnt. De lokale en regionale nota vormen samen het beleidsplan jeugd. De lokale nota bevat een zoveel mogelijk samenhangend geheel van het preventieve jeugdbeleid, waar de gemeente al verantwoordelijk voor was, en de nieuwe onderdelen zoals de toegang tot de 'nieuwe' vormen van jeugdzorg die naar gemeenten komen. Een gedetailleerde verdeling van wat lokaal en bovenlokaal uitgevoerd wordt, is te vinden in bijlage 1 van de regionale uitvoeringsnota.

Geldigheidsduur en actualisering

De lokale uitvoeringsnota jeugd gemeente Epe geldt vier jaar (2015-2018). De komende tijd vinden er naast de decentralisatie van de jeugdzorg ook veranderingen plaats die het jeugdbeleid raken zoals de decentralisatie van de AWBZ (de nieuwe Wmo), de komst van de Participatiewet en de ontwikkeling Passend Onderwijs. In deze uitvoeringsnota wordt zoveel mogelijk vooruitgekeken naar deze veranderingen. Het kan echter zijn dat deze veranderingen om bijstelling vragen van de uitvoeringsnota. Om deze reden wordt de mogelijkheid open gehouden om na twee jaar de lokale nota bij te stellen. Dit is ook van belang omdat de regionale uitvoeringsnota voor twee jaar is opgesteld. De vernieuwing is omvangrijk en raakt zulke grote transitie op andere terreinen, dat het op dit moment lastig is om veel verder vooruit te kijken.

Wie zijn betrokken bij deze nota

Het maken van een beleidsplan is een ontwikkelproces. Aan de basis liggen de visie, de uitgangspunten en speerpunten van de gemeente Epe over jeugdbeleid en het nieuwe jeugdstelsel. Daarnaast leveren gegevens over de actuele situatie van de jeugd aandachtspunten op voor het beleid. Verder komt het plan tot stand op basis van inzichten die worden opgedaan tijdens lokale, regionale en landelijke bijeenkomsten. In interne bijeenkomsten zijn collega's vanuit andere beleidsterreinen geraadpleegd, en in meerdere lokale bijeenkomsten zijn de organisaties werkzaam met jeugd betrokken bij het ontstaan van deze nota.

2. Kader voor de uitvoering

Visie gemeente Epe

In de gemeente Epe wonen iets meer dan 8.000 kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar. Wij vinden het belangrijk dat het goed gaat met hen. Elk kind moet gezond en veilig op kunnen groeien en zijn talenten kunnen ontwikkelen. De eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de ouders en verzorgers¹⁵. Ouders staan daarin niet alleen; om hen heen zijn familie, vrienden en burens. Soms is er meer nodig dan de inzet van het eigen gezin en de sociale omgeving. Gemeente Epe heeft dan de taak om te zorgen dat er voorzieningen aanwezig zijn die gezinnen vroegtijdig en met zo licht mogelijke ondersteuning verder kunnen helpen. De ondersteuning is gericht op versterking van de eigen kracht en daarmee de zelfredzaamheid van het gezin en zo min mogelijk op het overnemen van de opvoeding. In enkele gevallen is er behoefte aan langdurige en gespecialiseerde hulp of zelfs bescherming wanneer de veiligheid van het kind in het geding is.

Uitgangspunten

De uitgangspunten voor de uitwerking en uitvoering van het jeugdstelsel in Epe staan beschreven in de Lokale kadernota jeugd gemeente Epe van december 2013: 'Voor ieder kind de best passende ontwikkeling'. De uitgangspunten zijn als leidraad gebruikt voor deze uitvoeringsnota en zijn dan ook, waar deze van toepassing zijn, terug te vinden aan het begin van elk onderdeel in hoofdstuk 3.

Hier onder volgt een opsomming van de uitgangspunten. De volledige tekst is te vinden in bijlage 1.

Inhoud:

- Aansluiting zoeken bij eigen kracht en zelfredzaamheid;
- Het principe één gezin, één plan, één regisseur is leidend;
- Ondersteuning vindt plaats thuisnabij;
- De veiligheid van kinderen staat voorop.

Organiseren:

- Inzetten op het versterken van het gewone opvoeden;
- Versterken van op preventie gerichte ondersteuning aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden;
- Professionals die met kinderen en jongeren werken, zijn in staat om problemen met het opgroeien en opvoeden te signaleren;
- De samenhang tussen de decentralisaties wordt zoveel mogelijk benut;
- Lokale kennis en lokale structuren worden zoveel mogelijk benut.

Toeleiding naar ondersteuning en jeugdhulp:

- Het CJG heeft in de toeleiding naar lichtere ondersteuning en specialistische jeugdhulp een verbindingsfunctie;
- Inzet op breed basisaanbod van ondersteuning, met vrije toegankelijkheid.

Rol van de gemeente:

- De gemeente vervult de rol van (keten-)regisseur;
- De gemeente is opdrachtgever en de uitvoerders geven invulling aan de benodigde steun en hulp;
- Waar een keuze ligt om voor taken en functies bovenlokaal samen te werken, gaat de gemeente Epe uit van 'lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal slim is'.

Financieel

- Het nieuwe jeugdstelsel in Epe wordt binnen de beschikbare financiële middelen vanuit het rijk en vanuit de bestaande middelen voor jeugd vorm gegeven.

Speerpunten bestuursperiode 2014 - 2018

Het coalitieakkoord 2014-2018 van de gemeente Epe 'Samen zorgen voor elkaar!' geeft als speerpunt onder Kansen voor jeugd het volgende aan: "Volop kansen en mogelijkheden bieden voor jeugd om zich te ontwikkelen. Voorzieningen op het terrein van onderwijs/educatie, welzijn, sport en cultuur dragen daar aan bij. Daar waar nodig is er goede ondersteuning en zorg voor jeugd die risico loopt en voor gezinnen met kinderen". In deze nota is rekening gehouden met de speerpunten van beleid en de daaraan gekoppelde prestatieafspraken.

¹⁵ Waar in deze nota de term 'ouders' wordt aangegeven, worden ouders en verzorgers bedoeld.

Rollen en verantwoordelijkheden

Ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind(eren). Jeugdigen vanaf 12 jaar hebben hierin een groeiende eigen verantwoordelijkheid voor hun ontwikkeling. Hier kunnen zij ook op aangesproken worden. Waar er problemen ontstaan, speelt de overheid een rol. De gemeente Epe is verantwoordelijk voor een sluitende keten voor jeugd. Dat houdt in dat de gemeente stimuleert, faciliteert, organiseert, partners en inwoners aanspreekt op hun verantwoordelijkheden, processen stroomlijnt en aanzet tot afstemming tussen betrokkenen. De gemeente schept hiermee condities voor een goede ketensamenwerking. Verder verbindt en activeert de gemeente partners op verschillende niveaus en maakt afspraken.

De gemeente is regisseur en opdrachtgever en gaat niet op de stoel van de professional zitten. Dit biedt de mogelijkheid voor professionele handelingsruimte om hulp op maat te bieden en vermindert daarnaast de bureaucratie. De gemeente beslist dus niet over de concrete zorg aan een gezin. De organisatie of hulpverlener die daarover beslist moet, in het belang van het gezin, zo onafhankelijk mogelijk zijn. De onafhankelijkheid is nodig om te voorkomen dat (financiële) belangen een rol spelen bij de toeleiding naar jeugdhulp. Consequentie hiervan is dat heldere afspraken over resultaten en verantwoording moeten worden gemaakt. Om goed regie te kunnen voeren op de uitvoering zorgt de gemeente voor monitoring van de effecten en de kwaliteit van hulpverlening.

De situatie in onze gemeente

Het Eper jeugdbeleid richt zich op jeugd en jongeren tussen de 0 en 24 jaar. In onze gemeente wonen 8.111 inwoners van 0 tot en met 23 jaar. Dat is ongeveer 25% van de totale bevolking. In totaal had Epe op 1 januari 2014 32.366 inwoners.

leeftijd	aantal jonge inwoners
0-4 jaar	1221
4-8 jaar	1291
8-12 jaar	1481
12-16 jaar	1685
16-20 jaar	1500
20-23 jaar	933

Gezinssituatie en inkomenssituatie

Van de kinderen van 0-12 jaar wonen de meeste kinderen in een gezin met beide ouders. 4% van de kinderen woont in een eenoudergezin. Het gezinsinkomen zegt veel over de mogelijkheid van kinderen om mee te doen, bijvoorbeeld door lid te zijn van een sportvereniging. In de meeste gezinnen in Epe gaat het ondanks de economische teruggang goed. 15% van de kinderen komt uit echter uit een gezin dat met moeite rondkomt. Dit levert behalve minder mogelijkheden om mee te doen in de samenleving, ook meer spanningen op in deze gezinnen (Bron Kindermonitor 2013, GGD)

Gezondheid

De meeste jongeren zijn gezond en bewegen voldoende. Toch zijn overgewicht en sociaal-emotionele problemen bij jongeren aanwezig. Een deel van de jongeren heeft psychosociale problemen, heeft ervaring met mishandeling of is opgegroeid met een ernstig ziek of verslaafd gezinslid. Veel jongeren hebben overgewicht en de meeste jongeren eten onvoldoende groente en fruit. Aandacht voor een gezonde leefstijl blijft belangrijk. Niet alleen is het van belang de jongeren en hun ouders aan te spreken, maar ook de omgeving. Niet voor niets zetten scholen extra in op gezondheidsthema's.

Uit de E-movo 2011¹⁶ blijkt dat het alcoholgebruik van jongeren is afgenomen. Met name in de leeftijd tot 16 jaar is het aantal jongeren dat drinkt sterk gedaald. De alcoholmatigingscampagne, waar Epe actief aan mee heeft gewerkt, heeft succes gehad. Ondanks dat blijft de alcoholconsumptie onder jongeren hoog. Naast alcoholgebruik heeft het voorkomen van drugsgebruik onder jongeren blijvende aandacht nodig.

¹⁶ Elektronische monitor volksgezondheid uitgevoerd door de GGD

Specifieke ondersteuningsvraag

Soms is meer ondersteuning nodig om een jongere gezond en veilig op te laten groeien. Daarom zijn er voorzieningen om die ondersteuning te bieden. In de volgende tabel staan het aantal trajecten jeugdzorg die in 2012 voor jongeren uit de gemeente Epe zijn ingezet. Het gaat hierbij om jeugdzorg die door het Rijk, de Provincie, vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en Zorgverzekeringswet (Zvw) zijn ingezet.

Provinciale jeugdzorg	Aantal unieke trajecten*
Ambulante jeugdzorg	60
Dagbehandeling	10
Residentiële jeugdzorg	15
Pleegzorg	30
Onder Toezicht Stelling (OTS)	50
Voogdij	10
Jeugdreclassering	25
Zorg vanuit de AWBZ	
Zorg die overgaat naar de Jeugdwet	140
Zorg die niet overgaat naar de Jeugdwet	20
Zorg vanuit de Zorgverzekeringwet	
1 ^{ste} lijns GGZ	105
2 ^{de} lijns GGZ	295

*Het betreft hier het aantal trajecten en niet het aantal(unieke) jongeren dat hulp krijgt.

Korte terugblik op het huidige jeugdbeleid

Meerdere professionals vanuit verschillende organisaties uit het veld hebben aangegeven wat zij goed vinden gaan en wat nog aandacht behoeft in het jeugdbeleid van de gemeente. Hieronder volgen puntsgewijs de successen en de aandachtspunten.

Wat wordt positief beoordeeld:

- Er is één loket voor ouders en jeugdigen, CJG is een begrip geworden;
- de pilot CJG4kracht, verwijzing naar ambulante hulp gaat snel en eenvoudig;
- gezinnen ervaren de korte lijnen en bekende gezichten als heel prettig;
- de aandacht voor één gezin, één plan, één regisseur;
- de verbinding tussen lokale en bovenlokale zorgstructuren (coördinatiepunt leefbaarheid en veiligheid);
- de inzet van jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk op de scholen;
- de samenwerking tussen politie, jongerenwerk en gemeente (straatgroepen zijn goed in beeld);
- organisaties werkzaam voor jeugd weten elkaar steeds beter te vinden;
- input professionaliteit van meerdere kanten (ontschotting) heeft meerwaarde.

Waar is aandacht voor nodig:

- er wordt gesignaleerd op veel verschillende plaatsen, er zijn te weinig onderlinge verbindingen;
- problemen met jongeren en gezinnen komen pas laat naar boven, inzetten op eerder signaleren en preventie;
- meer preventieve activiteiten;
- er wordt nog te veel in schotten gedacht, meer vanuit één paraplu werken (CJG);
- coördinatie van zorg is belangrijk (werken volgens één gezin, één plan, één regisseur), er is meer aandacht nodig voor echt 'doorpakken' en erbij blijven;
- scholen betrekken;
- versterking CJG-professionals (schoolmaatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg) in de scholen en met jongerenwerk;
- verschillende overdrachtsmomenten in de zorg en in het onderwijs (bijvoorbeeld de overgang van voorschoolse voorziening naar basisonderwijs en van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs);
- meer duidelijkheid nodig over verwijsroutes, alle partners in beeld krijgen;
- werken met privacy en transparantie, ook helder maken voor de jongere/het gezin;

- zichtbaarheid en bekendheid CJG in het algemeen, en vooral bij huisartsen;
- aandacht voor het gebruik van de verwijsindex;
- de zorg voor jongeren vanaf 18 jaar.

3. Van uitgangspunten naar doelen

In dit hoofdstuk worden de hoofd- en subdoelen beschreven die de komende periode extra aandacht krijgen in het brede veld van het jeugdbeleid. Een samenvatting hiervan is te vinden in bijlage 2 (lokale uitvoeringsagenda in één oogopslag).

Het overgrote deel van de ouders ondervindt geen problemen bij de opvoeding, en het grootste deel van de kinderen en jongeren groeit op eigen kracht op. Het gaat dan om zo'n 85% van de inwoners. De aanwezige voorzieningen en sociale infrastructuur (3.1) biedt hen voldoende ondersteuning. Het preventieve aanbod is er op gericht om te versterken wat al goed gaat. Voor de groep van ongeveer 10% die er (tijdelijk) niet in slaagt het eigen leven goed op de rit te houden is er laagdrempelig ondersteuning beschikbaar. Dan gaat het om tijdig signaleren en toeleiden naar verschillende vormen van lichte ondersteuning (3.2). Een kleine groep ouders en jongeren (geschat op 5%) heeft intensieve en soms langdurige zorg nodig. Ook voor hen geldt dat het aanbod zo dicht mogelijk bij huis plaatsvindt en in samenhang wordt georganiseerd (3.3).

Twee inhoudelijke thema's zijn extra actueel en de hier op gerichte doelen worden apart beschreven in paragraaf 3.4 en 3.5. Het zijn de verbinding tussen zorg en onderwijs, en tussen zorg en veiligheid.

3.1 Versterken van het gewone opvoeden

Beleidsuitgangspunten

- Invzetten op het versterken van het gewone opvoeden. De meeste gezinnen komen er zelf of met behulp van hun sociale omgeving uit als het gaat om opgroei- en opvoedvragen. Ze kunnen daarbij een beroep doen op informatie en advies van vrijwilligers of van professionals.
- Versterken van op preventie gerichte ondersteuning aan jongeren met problemen met opgroeien en aan opvoeders met problemen met opvoeden. De nadruk ligt op preventie, het invzetten van het netwerk en kortdurende ondersteuning waardoor intensievere hulp kan worden voorkomen.

Subdoel

Verbeteren van het CJG als laagdrempelige en integrale toegang voor vragen rond opgroeien en opvoeden

In de gemeente Epe functioneert het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) als laagdrempelige, integrale toegang voor vragen en problemen rond opgroeien en opvoeden, voor jongeren, kinderen en hun ouders, maar ook voor professionals. De bekendheid is gegroeid, maar er blijft aandacht voor nodig.

Hoe werken we hier aan:

1. Kinderen, ouders en jongeren krijgen informatie over de vragen die zij hebben en over het aanbod in de gemeente via de digitale sociale kaart. De digitale sociale kaart wordt verder ontwikkeld, ook voor professionals en vrijwilligers.
2. CJG-professionals werken meer outreachend. Het CJG versterkt de verbinding met de belangrijke vindplaatsen. Dit zijn onder andere het onderwijs en de voorschool (kinderopvang/peuterspeelzaal) en het welzijnswerk (met name het jongerenwerk).
3. Elk kind is in beeld. We willen afspraken maken om kinderen die niet naar de peuterspeelzaal of kinderopvang gaan, met hun ouders, nog beter in beeld te krijgen. Hierin heeft het consultatiebureau een belangrijke rol.

Subdoel

In stand houden van een preventief ondersteuningsaanbod bij opgroeien en opvoeden

De gemeente Epe draagt zorg voor een samenhangend preventief ondersteuningsaanbod (informatie, advies, voorlichting) vanuit scholen, welzijns- en zorgorganisaties en het CJG, dat goed aansluit bij de vraag van kinderen, jongeren en ouders. De organisaties werken met methoden die de eigen kracht en zelfredzaamheid van kinderen, ouders en jongeren versterken. Tevens wordt de vrijwillige inzet bij

opgroeien en opvoeden versterkt. Het bevorderen van een gezonde leefstijl met name op het gebied van overgewicht en middelengebruik vraagt ook aandacht als het om op opgroeien en opvoeden gaat.

Het doel van het preventieve aanbod is dat het gezin of de jongere zelf weer verder kan. Beroep op zwaardere vormen van ondersteuning wordt zoveel mogelijk teruggedrongen.

Hoe werken we hier aan:

1. Het CJG heeft vanuit haar spilfunctie de taak om de samenwerking met de (kern)partners schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, en jongerenwerk te verstevigen.
2. Binnen de lokaal educatieve jeugd agenda (LEJA), waar de lokale schoolbesturen en de zorg- en welzijnspartners bij betrokken zijn, wordt het ondersteuningsaanbod zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Dit ondersteuningsaanbod sluit aan bij waar de vragen of problemen vanuit ouders en jongeren liggen. Voorbeelden zijn scheiding en omgang en hoe om te gaan met social media in de opvoeding.
3. Er vindt een pilot integrale jeugdgezondheidszorg plaats met als doel een verbetering van de doorgaande lijn in de jeugdgezondheidszorg van 0 tot 19 jaar. De uitvoering vindt plaats bij twee organisaties (Vérian 0 - 4 jaar en de GGD NOG 4 - 19 jaar). Meer flexibilisering is ook onderdeel van de pilot. Het aanbieden van ondersteuning wordt meer afhankelijk van de zorgbehoefte van ouders en kind. Daar waar het goed gaat wordt minder (standaard) ondersteuning ingezet, waardoor er meer ruimte komt om ondersteuning te bieden daar waar het minder goed gaat.
4. In de ondersteuning en begeleiding wordt uitgegaan van de eigen kracht en het sociale netwerk van jeugdige en ouders. De inzet is gericht op het herstel en de versterking hiervan.
5. Het welzijnswerk onderzoekt samen met het CJG de mogelijkheden om vrijwilligers in te zetten bij het ondersteunen van gezinnen met opvoedingsvragen en/of die een steuntje in de rug nodig hebben (bijvoorbeeld volgens de methodiek Home-Start of Steunouder).
6. Waar meer nodig is dan informatie en voorlichting wordt kortdurende ondersteuning ingezet, waarbij het CJG de spilfunctie heeft. Kleine problemen worden snel opgelost door generalistisch werkende professionals van het CJG (o.a. opvoedadviesbureau en schoolmaatschappelijk werk).
7. Er vindt voorlichting plaats op het onderwijs. Voorbeelden zijn het initiatief De Gezonde School in het voortgezet onderwijs (RSG) en lessen over alcohol- en drugsgebruik op alle scholen.

Subdoel

Creëren van ruimte voor ontmoeting, sport en cultuur

De gemeente Epe streeft naar een kindvriendelijke omgeving met een divers aanbod van spel en sport. Naarmate jongeren ouder worden zijn meer mogelijkheden voor ontmoeting nodig. Er is aandacht voor de participatie van kwetsbare jeugd (o.a. kinderen die in armoede leven).

Hoe werken we hier aan:

1. Activiteiten op het gebied van ontmoeting, sport en cultuur worden gestimuleerd door het financieel ondersteunen van vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties die zich bezig houden met jongerenwerk, sport, cultuur, etc.
2. Blijvende inzet van de functies buurtsportcoaches en cultuurmakelaar. Naast de reguliere sport- en spelactiviteiten stimuleert de inzet van buurtcoaches jongeren om meer te bewegen.
3. In stand houden van het Schoolfonds, de Meedoenregeling en de samenwerking met Stichting Leergeld. Het gaat hier om bijdragen voor school gerelateerde zaken (schoolreizen o.a.) en/of sociaal-maatschappelijke en culturele activiteiten voor gezinnen met een laag inkomen.

3.2 Tijdig signaleren

Beleidsuitgangspunten

- Professionals die met kinderen en jongeren werken zijn in staat om problemen met het opgroeien en opvoeden te signaleren. Ook huisartsen en scholen spelen hier een belangrijke rol in, en ook binnen vrijwilligerswerk zoals bij verenigingen moet aandacht zijn voor signaleren.
- De gemeente is verantwoordelijk voor een herkenbare, laagdrempelige en toegankelijke toeleiding naar jeugdhulp. Het CJG heeft in de toeleiding naar lichtere ondersteuning en naar specialistische hulp een verbindingsfunctie.
- Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij lokale kennis en lokale structuren.
- Hulp is er op gericht de eigen kracht en het sociale netwerk te versterken. Verantwoordelijkheid bij het gezin of de jongere gaat hand in hand met vraaggericht en oplossingsgericht werken, het herkennen van de eigen kracht en de talenten van jongeren en hun ouders.

Subdoel

Verbeteren van vroeg-signalering

Als vragen of problemen tijdig worden gesignaleerd en opgepakt voorkomt dat vaak de inzet van zwaardere (dus duurdere) zorg. Organisaties werkzaam voor jeugd hebben een belangrijke rol in het opvangen van signalen rondom kind of gezin. Zij constateren dat problemen lang binnen het gezin of binnen de school blijven. Dit valt ook op bij de aanmeldingen bij zowel het opvoedadviesbureau als CJG4kracht waar problemen als 'relatief zwaar' benoemd worden. Er lijkt schroom om problemen te bespreken en hulp in te roepen. Ook professionals zouden eerder consultatie kunnen vragen. Alle reden om in te zetten op het versterken van tijdige signalering, samenhangend en dichtbij de vindplaatsen. En om de signalering om te zetten in actie.

Hoe werken we hier aan

1. Het CJG investeert in de 'voorkant' en vergroot haar bekendheid bij jongeren, ouders en verenigingen, zodat zij weten waar ze met zorgen terecht kunnen.
2. We brengen het aanbod aan informatie en advies (nog) dichterbij door een goede sociale kaart en communicatie over het aanbod.
3. De CJG-professionals en het jongerenwerk versterken de signalering op de plekken waar kinderen en jongeren zijn (vindplaatsen). Doordat zij daar aanwezig zijn kunnen zij de andere professionals maar ook vrijwilligers hierin ondersteunen.
4. We werken er aan dat het regel wordt dat ouders (en/of de jongere zelf) aanwezig zijn bij de bespreking van hun probleem: we praten niet over maar met hen. Bij het zoeken naar oplossingen worden de mogelijkheden van ouders/jongeren zelf en van hun sociale netwerk benut.
5. Voor alle betrokken professionals en vrijwilligers moet duidelijk zijn wie welke rol op zich kan nemen en wat men van elkaar kan verwachten. Het CJG zorgt ervoor dat de signalen en vragen op de juiste plek terecht komen. Er zijn korte lijnen met overige lokale zorgstructuren zoals die van het onderwijs. De regionaal werkende signaleringsverbanden zoals Integrale Vroeghulp werken meer lokaal en staan in verbinding met het CJG.
6. Een van de manieren om samenhang in het signaleren te verbeteren is het stimuleren van het gebruik van de verwijfsindex. Doel is om risicomeldingen van professionals snel bij elkaar te brengen. De verwijfsindex wordt in 2015 uitgebreid met de gezinsfunctionaliteit. Dit houdt in dat professionals die een jeugdige in de verwijfsindex hebben gezet niet alleen met elkaar worden gematcht, maar ook met professionals die een jeugdige met dezelfde ouder of hetzelfde adres hebben gemeld. Meldingen in de verwijfsindex betreffen geen zorginhoudelijke informatie.

3.3 Inzetten op gecoördineerde hulp thuisnabij

Beleidsuitgangspunten

- Het principe één gezin, één plan, één regisseur is leidend. Goed gecoördineerde samenwerking en afstemming tussen professionals met verschillende specialismen is essentieel.
- De samenhang tussen de decentralisaties wordt zoveel mogelijk benut. Wanneer sprake is van multiproblematiek in gezinnen zien we vaak dat zij met meerdere regelingen te maken hebben. Sommige gezinnen zijn zorgmijddend. Dit moet in samenhang worden opgepakt.
- Ondersteuning vindt plaats thuisnabij. Zoveel mogelijk jongeren wonen thuis, hulp wordt dichtbij georganiseerd.
- Het CJG heeft in de toeleiding naar lichtere ondersteuning en specialistische hulp een verbindingsfunctie. Specialistische hulp moet zoveel mogelijk 'er bij gehaald' worden in plaats van dat er naar doorverwezen wordt.
- Hulp is er op gericht de eigen kracht en het sociale netwerk te versterken.

Subdoel

Verbeteren van de afstemming en coördinatie van de hulp

Hulp vindt zo dicht mogelijk bij huis plaats. Professionals hebben afstemming over de hulp die nodig is. Ze werken eenduidig volgens de methode van één gezin, één plan, één regisseur.

Hoe werken we hier aan

1. Er is één plan in het gezin waarbij één regisseur betrokken is. Deze blijft bij een gezin, ook als de hulp buiten de eigen leefomgeving gegeven wordt en na afsluiting van een hulptraject. Er wordt ervaring opgedaan met gezinsplannen, waarbij het gezin in samenwerking met de professional de doelen van de ondersteuning opstelt.
2. Kinderen en jongeren die ondersteuning of zorg nodig hebben blijven zoveel mogelijk in de eigen omgeving. Samen met de partners op het gebied van jeugd en onderwijs kijken we naar de realisatie van brede ondersteuningsvoorzieningen binnen Epe. Voorbeelden zijn behoud van het speciaal basisonderwijs, mogelijkheden om hele jonge kinderen die naar een medisch kinderdagverblijf gaan lokaal op te vangen, in stand houden van de reboundvoorziening binnen het voortgezet onderwijs, en mogelijke combinaties hiertussen.
3. In de in ontwikkeling zijnde sociale wijkteams vindt op casusniveau nauw contact plaats met het CJG als er kinderen of jongeren bij betrokken zijn. Er worden werkafspraken gemaakt over wie welk signaal oppakt en op welke manier de afstemming plaats vindt. Afstemming over gezinnen waar multiproblematiek aan de orde is, en waar het sociale wijkteam of professionals van het CJG niet uit komen, gebeurt in de gemeentelijke MDT's (multidisciplinaire teams).
4. De uitwisseling van privacygevoelige gegevens tussen ketenpartners moet goed geregeld zijn. In een privacyprotocol wordt aangegeven hoe om te gaan met privacy en met het delen van informatie. Hiervoor is binnen de gemeente een traject opgestart waarin professionals vanuit het onderwijs en de zorg samen naar deze onderwerpen kijken. Aandachtspunten hierbij zijn gespreksvoering met ouders (hoe doe je dit), verantwoordelijkheid van de professionals (niet alleen signaleren maar ook acteren), en handvaten hoe om te gaan met het delen van informatie.

3.4 Versterken van preventie en zorg in verbinding met het onderwijs

Beleidsuitgangspunten

- De gemeente krijgt te maken met grote ontwikkelingen in het sociale domein. Tussen de decentralisaties op het gebied van Wmo, werk en inkomen en jeugdzorg, en de ontwikkeling van passend onderwijs zijn raakvlakken. Wanneer sprake is van multiproblematiek in gezinnen, zien we dat deze gezinnen vaak te maken hebben met meerdere regelingen.
- Professionals die onder de vlag van het CJG werken, hebben op verschillende manieren een verbinding met de plekken waar ouders en hun kinderen komen. Een voorbeeld is het schoolmaatschappelijk werk dat in de scholen komt.
- Lokale kennis en lokale structuren worden zoveel mogelijk benut.

Subdoel

Vergroten van het rendement van het onderwijs en versterken van de verbinding met zorg

De ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen en jongeren worden in en via het onderwijs versterkt. We zorgen voor bevordering van een goede schoolloopbaan, en een doorgaande leer- en zorglijn. Het aantal schoolverlaters wordt teruggedrongen en het aantal jongeren met een startkwalificatie stijgt. Om deze doelen te bereiken wordt de verbinding tussen zorg en onderwijs versterkt. Passend Onderwijs kan niet zonder passende zorg. Oorzaken van leer- en ontwikkelingsproblemen van kinderen en jongeren zijn vaak niet eenduidig aanwijsbaar. Een geïntegreerde aanpak vanuit onderwijs en zorg die uitgaat van de eigen regie van jeugdige en ouders biedt de beste kansen om belemmeringen op te heffen.

Hoe werken we hier aan?

1. We verbeteren de aansluiting tussen de overgangsmomenten: van kinderopvang en peuterspeelzaal naar basisonderwijs, van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs en van voortgezet onderwijs naar MBO/ROC/HBO.
2. De verbinding door de inzet van het CJG in scholen wordt gewaardeerd. Scholen zijn belangrijke vindplaatsen en tevens een plaats waar zorg aan gezinnen kan worden uitgevoerd. Dit kan (nog) beter. In iedere school wordt bekeken hoe deze vormen van zorg dicht bij school georganiseerd kunnen worden. We kijken of de professionals van het CJG bijvoorbeeld kunnen aanschuiven bij het oudergesprek op school als dit wenselijk is en hoe het CJG een sterkere binding kan krijgen met voorschoolse voorzieningen, bijvoorbeeld door de inzet van maatschappelijk werk. Zoveel mogelijk is er een vaste persoon per school. Door de aanwezigheid van bekende gezichten, zijn de lijnen kort en is de drempel om een professional erbij te halen lager.

3. In de zorg voor kinderen staan gemeente en de samenwerkingsverbanden van het onderwijs naast elkaar. Er ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid en inspanningsverplichting. We maken met elkaar afspraken hoe de verbinding plaats vindt en hoe we gebruik kunnen maken van elkaars expertise op het gebied van zorg voor kinderen en jongeren.
4. Een (klein) aantal kinderen gaat buiten de gemeente Epe naar school. Deze kinderen zijn niet altijd in beeld bij de lokale zorgstructuur. Ieder kind willen we in beeld houden, daarom maken we afspraken met de zorgstructuren van de desbetreffende scholen.
5. De multidisciplinaire aanpak van thuiszitters/voortijdig schoolverlaters vindt plaats door leerplicht en RMC (Regionale Meld en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaters). De aanpak moet niet alleen gericht zijn op de leerling maar ook op vrienden, ouders, school en de benodigde zorg. Omdat spijbelen een signaal is dat er in het leven van een jongere moeilijkheden zijn en ook kan leiden tot het niet behalen van een diploma en/of werkloosheid, moet er meer aandacht zijn voor preventie van schoolverzuim.

3.5 Werken aan een veilige leefomgeving

Beleidsuitgangspunten

- De veiligheid van kinderen staat voorop. Soms lukt het ouders niet om een veilige leefomgeving te creëren. Sommige jongeren brengen door hun gedrag zichzelf of hun omgeving in gevaar. In het belang van de veiligheid kunnen professionals ingrijpen. Jongeren die (veel) overlast veroorzaken hebben vaak zelf ook onder problemen te lijden.

Subdoel

Signaleren en aanpakken van risico's voor veiligheid

Professionals en vrijwilligers signaleren (dreigende) kindermishandeling en hanteren in de vervolgstappen na signaleren daarbij de meldcode kindermishandeling. Risicosituaties worden tijdig gesignaleerd en gemeld bij het regionaal ingerichte Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). Verbetering van het signaleren van (jeugd)overlast vergemakkelijkt een integrale aanpak in de zorg- en strafrechtketen.

Hoe werken we hier aan?

1. Allereerst met (verdere) implementatie van de meldcode (verplichting van professionals om signalen te melden) en aandachtsfunctionarissen kindermishandeling binnen organisaties. Als er sprake is van kindermishandeling is vrijwillige hulp via het CJG altijd de eerste optie, als dit niet meer mogelijk is kan inzet van drang en/of dwang worden toegepast in het belang van de veiligheid van een kind.
2. Er wordt gewerkt aan een goede aansluiting op het gedwongen kader. Dit betreft in ieder geval afspraken met de Raad voor de Kinderbescherming en afspraken met gecertificeerde instellingen die jeugdbeschermingsmaatregelen uitvoeren. Als vervolg op de regionaal gemaakte afspraken hiervoor, worden in elke gemeente de werkprocessen hierop ingericht.
3. We willen uithuisplaatsingen en/of gedwongen zorg (bijvoorbeeld door middel van een maatregel als ondertoezichtstelling) zo mogelijk voorkomen. In situaties waar de veiligheid van kinderen of jongeren in gevaar komt willen we waar nodig meer inzetten op 'drang' dan op 'dwang', om erger te voorkomen. Soms is het nodig om een jongere of gezin voor de keuze te stellen om mee te werken maar ook direct te laten weten wat de consequenties zijn wanneer zij dat niet doen. Dit geeft in sommige situatie net dat beetje motivatie dat nodig is om vrijwillig mee te werken aan zorg, zonder dat de daadwerkelijke 'dwangmaatregel' nodig is.
4. De jongeren die veel op straat rondhangen en overlast veroorzaken hebben we in beeld. We willen escalaties op straat voorkomen. Hiervoor moet meer aan vroegsignalering gewerkt worden naast repressie en handhaving. Het jongerenwerk zet in op groepsactiviteiten gericht op vermindering en voorkoming van overlast en criminaliteit. Waar bijvoorbeeld sprake is van jeugdoverlast wordt vaker een huisbezoek gebracht, om ouders te betrekken bij een oplossing maar ook als signaleringsmogelijkheid.
5. In de verbinding tussen de lokale (binnen de gemeente) en bovenlokale zorgstructuren speelt het gemeentelijke Coördinatiepunt Leefbaarheid en Veiligheid een belangrijke rol. Voorbeelden zijn het contact met het NOG Veiligershuis (onder andere nazorg ex-gedetineerde jongeren) en het AMHK.
6. De regionale aanpak rondom loverboy-problematiek houden we in stand.

4. Toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp

Bij de uitvoering van het nieuwe jeugdstelsel hebben gemeenten de verantwoordelijkheid om de jeugdhulp voor jeugdigen, ouders en professionals herkenbaar en laagdrempelig te organiseren.

Overige en individuele voorzieningen

Jeugdhulp kent 'overige' voorzieningen en 'individuele' voorzieningen. Overige voorzieningen zijn vrij toegankelijk. Dit betekent dat de jeugdige en zijn ouders hier gebruik van kunnen maken zonder dat zij daarvoor een verleningsbeschikking van de gemeente nodig hebben. Overige voorzieningen bestaan uit diensten of activiteiten, zoals algemene informatievoorziening via o.a. de website van het CJG, de uitvoering van jeugdgezondheidszorg, jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk. Ook het bieden van cliëntondersteuning als voorziening door het geven van informatie en advies hoort hierbij (onder de nieuwe Wmo moeten gemeenten dit voor alle inwoners organiseren).

Individuele voorzieningen zijn niet vrij toegankelijk. Om er gebruik van te kunnen maken moet altijd eerst toegang worden verleend worden door een professional. Deze toegang wordt verleend door het CJG (de gemeentelijke toegangspoort), de (huis)arts, kinderrechter of de gecertificeerde instelling (uitvoering kindbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering).

In de beleidsnota inkoop is de keuze gemaakt welke voorzieningen behoren tot de individuele voorzieningen. In het kort zijn dit voortgezette diagnostiek, begeleiding/ambulante hulp, crisishulp, dag- en deeltijdbehandeling zonder verblijf, pleegzorg, verblijf 24-uurs zorg, verblijf deeltijd, jeugdzorg plus, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Deze zorgvormen zijn in de regionale uitvoeringsnota verder doorontwikkeld.

Op hoofdlijnen is het onderscheid tussen de overige en de individuele voorzieningen gelijk aan het huidige onderscheid tussen voorliggende voorzieningen (het gemeentelijke preventieve jeugdbeleid) en de jeugdzorg. Hiervoor is gekozen vanwege de financiële opgave die de decentralisatie jeugdzorg met zich mee brengt. Als meer vormen van zorg vrij toegankelijk worden, kan dit een kosten oprijvend effect hebben.

Toegang via het Centrum voor Jeugd en Gezin

In het kort houdt de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de toegang tot jeugdhulp het volgende in:

- de organisatie van herkenbare en laagdrempelige toegang tot jeugdhulp;
- waarborgen dat passende hulp tijdig wordt ingezet en dat de juiste expertise beschikbaar is;
- de consultatiefunctie voor professionals die werken met jeugdigen;
- de mogelijkheid van directe interventie in crisissituaties;
- bij complexe hulpvragen of wanneer de veiligheid van het kind in het geding is, zo snel mogelijk specialistische hulp inschakelen en een verzoek tot onderzoek overwegen bij de raad voor de kindbescherming;
- kosteloos en anoniem advies beschikbaar stellen voor jeugdigen met vragen over opgroeien en opvoeden.

De gemeente kiest ervoor het CJG een spilfunctie te geven in het nieuwe jeugdstelsel. Nu al is het CJG de toegang tot laagdrempelige ondersteuning op het gebied van opgroeien en opvoeden (voor de 'overige' voorzieningen). Goede en vroegtijdige diagnose vanuit het CJG is ook van belang in situaties dat er meer aan de hand is. Het moet mogelijk zijn om snel over te gaan tot specialistische jeugdhulp (dit zijn de individuele voorzieningen) wanneer dit nodig is. Om deze reden wordt de toegang voor de gespecialiseerde jeugdhulp neergelegd bij het CJG.

De doorontwikkeling van het CJG bouwt voort op de methodiek CJG4kracht waar binnen de gemeente Epe in 2013 en 2014 ervaring mee wordt opgedaan. Binnen CJG4kracht is het doel ouders en kinderen zo snel mogelijk de passende hulp en ondersteuning te geven. Daarbij maakt het CJG nadrukkelijk gebruik van de mogelijkheden van het gezin zelf en hun sociale netwerk. Het gaat om 'durven vertrouwen op eigen kunnen'. In een gesprek tussen een CJG-professional en de jeugdige en zijn ouders wordt hiernaar gekeken. Wat gaat goed in het gezin, waar is verbetering nodig en welk doel wil het gezin bereiken. De jeugdige en het gezin staan hierin centraal en voeren zoveel mogelijk regie op hun eigen gezinsplan. De professionals sluiten aan bij de vraag en durven daarbij vanuit een ander kader te denken, te doen én te laten. Als de kinderen wat ouder zijn, wordt hen waar mogelijk ook in een apart gesprek gevraagd hoe zij over de situatie denken. Als een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig is, dan zal eerst gekeken worden of dit een overige voorziening kan zijn.

Preventie en lichte vormen van hulp worden daarmee optimaal benut. Het kan ook zijn dat van zowel overige als individuele voorzieningen gebruik gemaakt wordt. Dit wordt allemaal in het gezinsplan aangegeven.

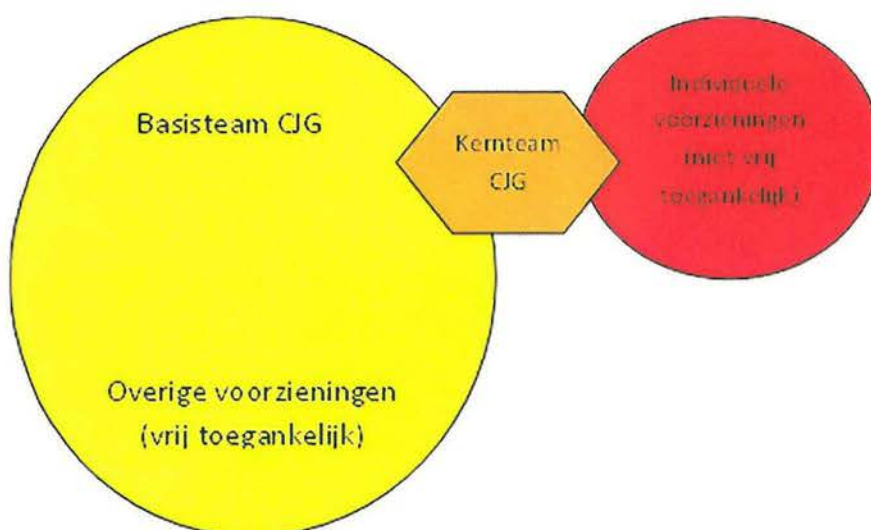
De hulp van CJG4kracht wordt uitgevoerd door een team van ambulante begeleiders. Zij hebben een achtergrond vanuit een jeugdzorginstelling, verslavingszorg, LVB-zorg of psychiatrie. Door als team samen te werken is een generalistische aanpak ontwikkeld. Deze hulp wordt als individuele voorziening ingekocht door de gemeente.

CJG-basisteam

De professionals binnen het CJG vormen samen een generalistisch basisteam. Ze hebben kennis van de lokale situatie en weten wat het er in Epe te vinden is aan ondersteuningsaanbod. Het gaat om medewerkers binnen wat we nu overige of voorliggende voorzieningen noemen. Hieronder vallen in ieder geval de kernpartners van het CJG (jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, bureau jeugdzorg), maar ook bijvoorbeeld het jongerenwerk. De nadruk ligt op preventie, het inzetten van het netwerk en kortdurende ondersteuning waardoor intensievere hulp kan worden voorkomen.

Professionals moeten kunnen inschatten waar de grenzen liggen van zijn eigen kennis en kunde. Als dit nodig is, moet tijdig geschakeld kunnen worden naar meer specifieke deskundigheid en/of zorg vanuit bijvoorbeeld de ambulante begeleiders van CJG4kracht.

Met het uitgangspunt dat alle professionals in het 'voorliggende veld' kunnen optreden als generalist, ligt het voor de hand dat zij ook de contactpersoon (regisseur) voor het gezin zijn. In het kader van één gezin, één plan en één regisseur is dit ook de beste manier. Wanneer er specialistische hulp nodig is en andere professionals betrokken raken moet er een verbinding zijn en blijven met het gezin en de contactpersoon. Ook omdat de contactpersoon na een (hulp)traject vaak degene is die de vinger aan de pols kan houden.

CJG-kernteam

Binnen het CJG krijgen een aantal professionals het mandaat om over passende jeugdhulp te beslissen. In Epe worden dit een jeugdarts (die mag al doorverwijzen) en een gedragsdeskundige (een orthopedagoog) die zo onafhankelijk mogelijk de toegang tot jeugdhulp verlenen. Voor deze professionals die werkzaam zijn in de toegang zullen de minimeisen en de 'norm verantwoorde werktoeleiding' uit het concept-Besluit-Jeugdwet van toepassing zijn. Wanneer blijkt dat andere specialismen nodig zijn om goed in te kunnen schatten wat voor hulp nodig is, kan een andere specialist, zoals een psychiater, ingevlogen worden. De coördinatie en coaching van het basisteam en de toegang tot passend jeugdhulp komen bij het kernteam te liggen. Het kernteam zal dan ook naast een jeugdarts en gedragsdeskundige bestaan uit de CJG coördinator. Voor de definitieve vorming van het kernteam wordt bekeken of praktische samenwerking met de CJG's in Heerde en Hattem mogelijk is. Met deze CJG's is ook de pilot CJG4kracht opgepakt.

De gemeente beslist dus niet over de concrete zorg aan een gezin, maar maakt wel goede afspraken met het kernteam over wanneer bijvoorbeeld toegang tot individuele voorzieningen verleend kan worden (toegangscriteria).

Administratie

De administratieve afhandeling van het besluit van het CJG-kernteam tot toegang tot een individuele voorziening vindt bij de gemeente plaats door middel van het afgeven van een verleningsbeschikking. In deze beschikking staan ook de andere vormen van ondersteuning en hulp genoemd, als deze zijn afgesproken in het gezinsplan. Gewaakt moet worden dat dit de snelheid van het bieden van hulp niet vertraagt. De procedures van bezwaar en beroep zullen een gemeentelijke aangelegenheid blijven. Ook de monitoring op financieel gebied en juridische toetsing van verlenings- en afwijzingsbeschikkingen vindt plaats binnen de gemeente. Op deze manier wordt op inhoud de ruimte gegeven aan de professionals en worden zij zo min mogelijk belast met administratie. Daarnaast kan de gemeente monitoren hoeveel jongeren er verwezen worden naar jeugdhulp vanuit het CJG. Om goed regie te kunnen voeren op de uitvoering moet er daarnaast gemonitord worden op het resultaat en kwaliteit van de hulpverlening. Een voorwaarde hierbij is een goed registratiesysteem, zowel voor gemeente als voor CJG.

Overige toegangen

De huisarts heeft een centrale rol in het leven van jeugd en gezinnen. Daarom is het goed dat de huisarts naar alle jeugdhulp kan doorverwijzen. Naast de huisarts hebben ook de medisch specialist en de jeugdarts een directe verwijzingsmogelijkheid naar jeugdhulp. Na een directe verwijzing staat nog niet vast welke specifieke vorm van jeugdhulp nodig is. Een jeugdige kan op dat moment terecht bij de zorgaanbieders die de gemeente heeft ingekocht. In de praktijk zal het de zorgaanbieder zijn die op basis van zijn professionele inschatting beoordeelt welke voorziening nodig is en wat de omvang en duur hiervan is. Hierbij moet de zorgaanbieder rekening houden met de afspraken die hij daarover met de gemeente heeft gemaakt in het kader van de contractering.

De gemeente bekostigt alle vormen van jeugdhulp. Dit maakt een goede afstemming en samenwerking met de (huis)artsen noodzakelijk. Om financiële risico's te beperken moeten huisartsen goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden van het CJG en het voorliggende veld, maar ook van de individuele voorzieningen die door de gemeente gecontracteerd zijn via de raamovereenkomst van de inkoop. De huisarts kan constateren dat er jeugdhulp nodig is en kan daarbij ook verwijzen naar het CJG als toegang wanneer nog niet goed duidelijk is wat voor ondersteuning of jeugdhulp precies nodig is. Ook worden afspraken gemaakt over de mogelijke samenwerking met de CJG-professionals en de praktijkondersteuners bij de huisarts. De afspraken zullen ingaan op hoe artsen en het CJG goed van elkaar op de hoogte zijn van de doorverwijzing of behandeling van een kind. Ook om de integrale benadering rond het kind te borgen en er geen nieuwe 'verkokering' plaatsvindt.

Een andere toegang tot de jeugdhulp is via het 'gedwongen kader': de gecertificeerde instelling, de kinderrechter, het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van de justitiële jeugdinrichting. Het betreft de toegang tot jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en deze staat nader beschreven in de regionale uitvoeringsnota. Belangrijk is de lokale verbinding met gemeente en CJG. Al is een aandachtspunt hierbij de laagdrempeligheid van het CJG. Het is niet wenselijk dat deze teveel vermengd wordt met 'dwang' van hulpverlening.

Als ouders hun recht op het naar eigen inzicht opvoeden van hun kind verwaarlozen dat het kind daardoor ernstig in zijn ontwikkelingskansen wordt bedreigd en de ouders niet of onvoldoende bereid zijn hulp te accepteren, kan bij de rechter om een zogeheten gezagsmaatregel worden gevraagd. De gemeente kan in een dergelijk geval een verzoek tot onderzoek doen bij de raad voor de kindbescherming (RvdK). Vooralsnog ligt het voor de hand om vanuit de gemeente hierover afspraken te maken met een gecertificeerde instelling. De RvdK beslist na onderzoek of de zaak wordt voorgelegd aan de rechter. De rechter kan vervolgens een ondertoezichtstelling opleggen.

Verbinding

Het nieuwe jeugdstelsel staat niet op zichzelf. De nieuwe Wmo, Participatiewet en Passend Onderwijs zijn tegelijkertijd in ontwikkeling. In 2015 lukt het niet meteen om al deze ontwikkelingen integraal op te pakken. Echter, er moeten in 2014 goede werkafspraken gemaakt worden tussen bijvoorbeeld het CJG, de zorgstructuren in het onderwijs, de MDT's (multidisciplinaire teams) van de gemeente en de in ontwikkeling zijnde sociale wijkteams (toegang voor nieuwe Wmo). Gaandeweg zal meer duidelijkheid ontstaan over de concrete afbakening van rollen en taken en over hoe precies de verbindingen voor jeugd en gezin het meest efficiënt verlopen. Uitgangspunt is dat waar een kind of gezin binnen komt, bijvoorbeeld het CJG of het sociale wijkteam, dat het daar wordt opgepakt. Van daaruit worden de lijnen (casusregie) uitgezet naar andere professionals, die wanneer nodig, erbij worden gehaald. Dit om te voorkomen dat er heen en weer wordt geschoven met gezinnen, en niemand uiteindelijk de verantwoordelijkheid neemt.

Daarnaast is een belangrijk aandachtspunt de zorg voor jongeren van boven de 18 jaar die niet meer onder de Jeugdwet vallen, maar waar wel passende zorg of ondersteuning voor nodig is, bijvoorbeeld vanuit de nieuwe Wmo.

Toekomst

Er komen nieuwe verantwoordelijkheden op de gemeente af op het gebied van jeugdzorg. Het belangrijkste is om met ingang van 2015 de basis goed op orde te hebben. Het moet helder zijn hoe de toegang is geregeld en kinderen en jongeren moeten passende zorg krijgen als dat nodig is. Dit wordt zo praktisch mogelijk ingericht waarbij wordt aangesloten bij bestaande structuren. De organisatie van het nieuwe jeugdstelsel moet echter ook in tijd groeien. Er zijn daarom een aantal ontwikkelingen die nog nader uitgewerkt moeten worden. Dit zijn onder andere de organisatievorm van het CJG (dit is nu een netwerkorganisatie en in de toekomst moet bepaald worden wat de meest passende organisatievorm is kijkende naar de nieuwe taken ten aanzien van toegang), een goed registratiesysteem binnen CJG en gemeente, uitstroom/nazorg (afspraken met zorgaanbieders over goede terug geleiding na een hulptraject naar 'huis' en de lichte ondersteuning die mogelijk nog nodig bij het weer zelfstandig functioneren in de maatschappij). In een concrete uitvoeringsagenda worden de benodigde acties voor 2014 en 2015 uitgewerkt en opgepakt. Daarnaast wordt een communicatieplan voor de drie decentralisaties opgesteld.

5. Financiën

In 2015 krijgt de gemeente Epe voor de uitvoering van de nieuwe taken op het gebied van jeugdhulp een nieuw budget. Het preventieve jeugdbeleid (voor een groot deel vallen de overige voorzieningen hieronder die via subsidieafspraken hieruit bekostigd worden) blijft gefinancierd worden uit de huidige middelen hiervoor.

Nieuw budget jeugdhulp

Het nieuwe budget voor jeugdhulp is gebaseerd op een historische verdeelmodel. De middelen zijn afkomstig uit de verschillende financieringsbronnen van het huidige systeem en komen als één budget over naar de gemeente. In het budget dat in 2015 naar de gemeente toekomt is de bezuiniging van 5% al verwerkt. In 2016 loopt de bezuiniging op tot 10% en uiteindelijk in 2017 tot 15%. Voor Epe bedraagt het budget voor 2015 € 6.003.961. Vanaf 2016 wordt met een objectief verdeelmodel gewerkt.

Voor de jaren 2015 en 2016 zal het nieuwe budget in Epe specifiek gereserveerd worden voor jeugd. Dit heeft te maken met de verantwoordelijkheid van de gemeente om te zorgen voor zorgcontinuïteit voor jeugd en continuïteit van de zorginfrastructuur, zoals verwoord is in het Regionaal Transitiearrangement Jeugd en de Regionale Beleidsnota Inkoop Jeugd.

Voor de inkoop van zorg in natura is op regionaal niveau samen gewerkt. Voor de garantie van de zorgcontinuïteit voor zowel zorg in natura als voor de persoonsgebonden budgetten (PGB's) geldt dit ook. Voor nieuwe aanvragen PGB per 2015 stelt elke gemeente zelf het beleid op, zoveel mogelijk in afstemming met de Wmo.

Ondanks de regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp, komen de financiële middelen naar de individuele gemeenten en de daadwerkelijke inkoop vindt ook op dat niveau plaats.

Inzet financiële middelen

De komende jaren zal duidelijk worden in hoeverre de veranderingen in de hulp en zorg aan jeugd binnen het nieuwe budget voor jeugdhulp en het huidige gemeentelijke budget voor preventief jeugdbeleid is uit te voeren.

De gemeente Epe voert de nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg uit binnen het budget dat het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Uitgangspunt is dan ook dat de gemeente niet gaat compenseren wat vanuit het rijk gekort wordt. Als blijkt dat het beschikbare budget niet toereikend is, is tijdige sturing op de uitvoering (en indien nodig bijstelling van het beleid) noodzakelijk om budgetoverschrijding te voorkomen. De toegang tot individuele voorzieningen loopt niet alleen via het CJG, maar ook via de (huis)artsen en kinderrechtshouders. Waar mogelijk worden afspraken met deze partijen gemaakt over de wijze waarop jeugdhulp ingezet kan worden. Desondanks ligt hier een risico met het oog op kosten beheersing. Sturing en monitoring zijn hierdoor belangrijk. De benodigde zorg voor en veiligheid voor kinderen blijft echter voorop staan.

Sturing en monitoring

De gemeente Epe:

- koopt de zorg in en bepaalt op hoofdlijnen de inhoudelijke en financiële voorwaarden voor die zorg. De raamovereenkomst voor de inkoop van individuele voorzieningen is geldig voor twee jaar, met de optie op zes maal stilzwijgend met één jaar te verlengen. Tussentijdse bijsturing is mogelijk. Als het financieel noodzakelijk is zal bijvoorbeeld zorgvuldig naar de mogelijkheden tot versoering van de bouwstenen (zorgvormen) en/of tariefsverlaging gezocht worden.
- hanteert een risicoreserve van 2% van het nieuwe budget voor jeugdhulp om een onverwacht stijgende vraag naar jeugdhulp en onvoorziene gebeurtenissen, zoals naar aanleiding van een verschuiving van het aantal cliënten vanwege het woonplaatsbeginsel, op te vangen. Een eventuele vorming van een brede risicoreserve voor de drie decentralisaties is onderdeel van de begrotingsbehandeling in 2015.
- hanteert de richtlijn voor het uitvoeringsbudget van 3%. Kosten die hieruit betaald worden zijn de apparaatskosten (onder andere administratie, facturatie, bedrijfsvoering, informatievoorziening, ICT, etc.).
- hanteert voor de transformatiekosten 2,5% van het budget. Hieronder vallen onder andere kosten die nodig zijn om de vernieuwing in de werkwijze en de toegang tot individuele voorzieningen vorm te geven.
- schat de percentages van de risicoreserve, uitvoeringskosten en transformatiekosten met de kennis die we bij het opstellen van deze nota hebben. In de loop van 2014 zal er meer duidelijkheid komen of deze percentages reëel zijn of mogelijk bijgesteld moeten worden.
- monitort de uitgaven intensief en frequent om prognoses te kunnen geven. De gemeenteraad wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de benutting van de budgetten, of zoveel eerder indien nodig, zodat bijsturing mogelijk is.
- monitort de onafhankelijke beleidsinformatie. Vanaf 1 januari 2015 levert het CBS beleidsinformatie aan gemeenten. De informatie is gebaseerd op gegevens afkomstig van de zorgaanbieders van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen, die dit twee keer per jaar moeten aanleveren. Op basis van de gegevens uit de beleidsinformatie kan het nodig zijn bij te sturen op beleid en uitvoering.
- kan het toewijzingsbeleid vanuit de toegangsfunctie door het CJG, voor zover mogelijk en verantwoord, aanpassen. Het CJG vormt, zoals genoemd, de gemeentelijke toegang tot niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Als in de loop van het jaar blijkt dat het CJG een te soepel toewijzingsbeleid hanteert, zal de gemeente met het CJG in overleg treden om dit beleid bij te stellen.

6. Bijlage I

Uitgangspunten Lokale kadernota jeugd gemeente Epe van december 2013: "Voor ieder kind de best passende ontwikkeling".

1. Eigen kracht en zelfredzaamheid

Er moet aandacht zijn voor het herkennen van de eigen kracht en talenten van jongeren en hun ouders. Dit betekent dat gezinnen zelf in eerste instantie de regie nemen om hun problemen op te lossen en daarmee niet afhankelijk zijn van een hulpverlener. Voorwaarde daarvoor is dat het gezin en/of de jongere het hulpverleningsplan zelf op stellen of in ieder geval hierbij betrokken zijn. Het is de taak van de hulpverlener om te begeleiden en ondersteunen, niet om het probleem over te nemen. Het credo hierbij is 'we gaan je helpen zodat je zelf verder kunt'. Hulp is erop gericht de eigen kracht en het sociale netwerk ('samenredzaamheid') te versterken. Verantwoordelijkheid bij het gezin gaat hand in hand met vraaggericht en oplossingsgericht werken.

Uitgangspunt: Aansluiting zoeken bij eigen kracht en zelfredzaamheid.

2. Eén-één-één

De jeugdige en zijn ouders staan centraal in het nieuwe jeugdstelsel. Dat betekent dat bij het bieden van ondersteuning, de gezinscontext altijd wordt meegenomen. Zoveel mogelijk moet worden gewerkt met één contactpersoon ('regisseur') voor het gezin. Goed gecoördineerde samenwerking en afstemming tussen hulpverleners met verschillende specialismen is daarbij essentieel. Dit is voor het gezin overzichtelijk. In Epe gebeurt dit nu al zoveel mogelijk. Denk aan de lokale MDT-structuur (multidisciplinaire teams) en de samenwerking die plaats vindt tussen organisaties vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de pilot CJG4kracht¹⁷. Ook in de ontwikkeling van sociale wijkteams, die nauw in verbinding zullen staan met het CJG, zal vanuit dit principe gewerkt worden.

Uitgangspunt: Het principe één gezin, één plan, één regisseur is leidend.

3. Thuis nabij

Het is belangrijk dat hulp zoveel mogelijk aansluit op het 'gewone leven'. Gezinnen hebben familie en vrienden, de kinderen gaan naar school, hebben vriendjes, zitten op sport, etc. De leefomgeving is de plek waar eventuele zorgen ontstaan, worden gesignaleerd en waar de eerste ondersteuning vandaan komt. Het is belangrijk dat duidelijk is waar mensen terecht kunnen met vragen en welk aanbod van ondersteuning er is. Hulp wordt dichtbij georganiseerd en wordt waar mogelijk naar het gezin toegebracht in plaats van andersom. Zoveel mogelijk jongeren wonen thuis.

Uitgangspunt: Ondersteuning vindt plaats thuis nabij.

4. Veiligheid voorop

Er wordt gewerkt aan een stabiele en veilige leefomgeving. Soms willen ouders wel het goede doen, maar zijn zij (tijdelijk) niet in staat om hun kinderen de veiligheid en ook aandacht te bieden die ze nodig hebben. Daarnaast kan het gaan om jongeren die ernstige problemen kennen, hun gedrag niet kunnen of willen veranderen en daarmee de ontwikkeling van zichzelf of hun omgeving in gevaar brengen. In het belang van de veiligheid van de jeugdige en/of het gezin kunnen hulpverleners ingrijpen. Deze zorg is niet langer vrijblijvend of vrijwillig.

Uitgangspunt: De veiligheid van kinderen staat voorop.

Organiseren

5. Het gewone opvoeden

In de meeste gezinnen is sprake van 'gewoon opvoeden'. Dat betekent dat deze gezinnen het leven prima zelf of met hulp van hun sociale omgeving aankunnen. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de ondersteuning, informatie, advies en voorlichting die voor iedereen toegankelijk is en breed wordt aangeboden via bijvoorbeeld scholen of het CJG. Zo is bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en schoolarts) bij uitstek een voorziening waar bijna alle gezinnen gebruik van maken. Om gezinnen te ondersteunen bij het uitvoeren van de opvoedingstaak kan gekeken worden

¹⁷ In de pilot CJG4kracht wordt hulp verleend bij gezinnen aan huis zonder indicatie en wordt gewerkt vanuit het principe één gezin, één plan en één regisseur. Verschillende specialismen werken hierin vanuit het CJG samen.

naar het versterken van het geven van advies en voorlichting, maar ook naar de rol van vrijwilligers (bijvoorbeeld ouders die andere ouders een steuntje in de rug kunnen geven).

Uitgangspunt: Inzetten op het versterken van het gewone opvoeden.

6. Preventieve ondersteuning

Er moet meer gebruik gemaakt worden van preventie in de vorm van laagdrempelige opgroei- en opvoedondersteuning. Hiermee kunnen kleine vragen en problemen van jongeren en ouders snel worden opgelost, zodat zij niet uitgroeien tot grote zorgen en problemen, waarvoor intensieve en langdurige hulpverlening nodig is. Het CJG is spil in lokaal jeugdbeleid en zorgt ervoor dat er een plek is waar ouders, jongeren en professionals met alle vragen over opvoeden en opgroeien terecht kunnen. De professionals binnen het CJG vormen samen een generalistisch team. Ze hebben kennis van de lokale situatie en weten wat het er in Epe te vinden is aan ondersteuningsaanbod. Ze hebben het mandaat om lichte ondersteuning snel bij gezinnen in te zetten. Voorbeelden in Epe zijn het opvoedadviesbureau en het schoolmaatschappelijk werk. De nadruk ligt op preventie, het inzetten van het netwerk en kortdurende ondersteuning waardoor intensievere hulp kan worden voorkomen.

Uitgangspunt: Versterken van op preventie gerichte ondersteuning aan jongeren met problemen met opgroeien en aan opvoeders met problemen met opvoeden.

7. Signalering

De basis voor hulp dichtbij start met een goede zorgstructuur. Hoe eerder de signalen (zorgen over problemen) op de juiste plek komen, hoe makkelijker erger voorkomen kan worden en de best passende ondersteuning kan worden ingezet. In het kader van één gezin, één plan, één regisseur is het belangrijk dat professionals van elkaar weten wat er in een gezin speelt en afstemming hebben over de ondersteuning die nodig is. Het CJG speelt hierin een belangrijke rol. Dit is de plek waar de signalen bekend moeten zijn. Professionals die onder de vlag van het CJG werken, hebben op verschillende manieren een verbinding met de plekken waar ouders en hun kinderen komen. Een voorbeeld is het schoolmaatschappelijk werk dat in de scholen komt. Ook huisartsen en scholen zelf spelen in de signalering een belangrijke rol. Daarnaast moet er aandacht voor signalering komen op de plek waar niet automatisch hulpverleners aanwezig zijn, zoals binnen verenigingen.

Uitgangspunt: Professionals die met kinderen en jongeren werken, zijn in staat om problemen met het opgroeien en opvoeden te signaleren.

8. Ketensamenwerking

De gemeente krijgt te maken met grote ontwikkelingen in het sociale domein. Tussen de decentralisaties op het gebied van Wmo, werk en inkomen en jeugdzorg, en de ontwikkeling van passend onderwijs zijn raakvlakken. Wanneer sprake is van multiproblematiek in gezinnen, zien we dat deze gezinnen vaak te maken hebben meerdere regelingen. Sommige gezinnen zijn zorgmijdtend en geven zelf geen signalen af over hun problemen of proberen signalering door anderen tegen te gaan. Als gemeente zijn wij aan zet om ervoor te zorgen dat de vroegsignalering en ondersteuning van deze gezinnen in samenhang worden opgepakt. Er moet over de grenzen van verschillende werkgebieden en leeftijden heen gekeken worden. Het is van belang om deze samenhang verder te onderzoeken. Niet alleen omdat het kan leiden tot een verbetering van de ondersteuning. Het kan ook leiden tot een financieel voordeel voor de gemeente.

Uitgangspunt: De samenhang tussen de decentralisaties wordt zoveel mogelijk benut.

9. Lokale kennis en structuren

Om als gemeente de ondersteuning te organiseren die nodig is, is zicht hebben op en gebruik maken van de lokale structuren belangrijk. Dit pleit ervoor personen en organisaties die in het huidige stelsel de nodige ervaring op hebben gedaan en over veel 'lokale kennis' beschikken, te binden aan organisaties die nu of in de toekomst betrokken zullen zijn bij het nieuwe jeugdstelsel. Dit betekent dat we niet alles 'over hoop' willen halen en nieuwe structuren op willen zetten, maar dat we zoveel mogelijk aan willen sluiten op de al aanwezige lokale kennis en structuren. Voorbeelden van lokale structuren zijn de lokale zorgstructuur (MDT: multidisciplinaire teams) en CJG (centrum voor jeugd en gezin met kernpartners vanuit jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, bureau jeugdzorg en jongerenwerk). De nieuwe principes die gepaard gaan met de decentralisatie van de jeugdzorg, kunnen wel leiden tot aanpassing van de lokale structuren.

Uitgangspunt: Lokale kennis en lokale structuren worden zoveel mogelijk benut.

Toeleiding naar ondersteuning en jeugdhulp

10. Verbindingsfunctie CJG

De gemeente is verantwoordelijk voor een herkenbare, laagdrempelige en toegankelijke toeleiding naar jeugdhulp. Toeleiding is het proces vanaf het moment waarop een jeugdige of een gezin met een ondersteuningsvraag in beeld komt, tot het moment waarop passende ondersteuning wordt geboden. Het CJG vormt in de toeleiding een belangrijke schakel. Nu al is het CJG de toegang tot de diensten en laagdrempelige hulpverlening op het gebied van opvoeden en opgroeien. Goede en vroegtijdige diagnose vanuit het CJG is ook van belang in situaties dat er meer aan de hand is. Het moet mogelijk zijn om snel over te gaan tot specialistische jeugdhulp wanneer dit nodig is. Specialistische hulp moet zoveel mogelijk 'erbij' gehaald worden in plaats van dat er alleen naar door verwezen wordt. In Epe wordt hier al ervaring mee op gedaan binnen CJG4kracht. Van hieruit kan de beoordeling voor specialistische vormen van zorg verder doorontwikkeld worden. De aansluiting op de leefomgeving van het gezin en de lichte ondersteuning die mogelijk is geweest is hierbij een voorwaarde. Ook in het kader van één gezin, één plan, één regisseur is dit van belang. Natuurlijk zullen er situaties zijn waarbij het beter is om de hulp buiten de eigen leefomgeving te ontvangen. Dan nog moet er een verbinding zijn en blijven met het gezin en de contactpersoon of regisseur. Ook omdat de contactpersoon na het traject vaak degene is die de vinger aan de pols kan houden. Samenwerking en goede informatie-uitwisseling zijn hierbij van belang. De afspraken die in dit kader gemaakt moeten worden met huisartsen, medisch specialisten en jeugdartsen vraagt speciale aandacht. Zij krijgen volgens de Jeugdwet namelijk de mogelijkheid om direct passende hulp voor te schrijven.

Uitgangspunt: Het CJG heeft in de toeleiding naar lichtere ondersteuning en specialistische jeugdhulp een verbindingfunctie.

11. Vrij en niet vrij toegankelijke hulp

De gemeente Epe kiest voor een breed basisaanbod aan ondersteuning en maakt deze vrij toegankelijk voor gezinnen en/of vrij inzetbaar voor professionals. Voordeel hiervan is dat het toeleidingsproces voor gezinnen en jeugdigen met een (lichte) ondersteuningsvraag relatief eenvoudig kan worden doorlopen en bureaucratie teruggedrongen wordt. Vereiste hiervoor zijn juiste afspraken met CJG en professionals die mandaat krijgen om delen van hulp vrij in te zetten. Daarnaast moet een grens bepaald worden onder welke voorwaarden bepaalde hulp vrij inzetbaar of toegankelijk is. Binnen de regio wordt gestreefd naar dezelfde verdeling van vrij- en niet vrij toegankelijke ondersteuning.

Uitgangspunt: Inzet op breed basisaanbod met vrije toegankelijkheid.

Rol gemeente

12. Regie

De taak van de gemeente is het vervullen van een regierol, zoals deze ook verwoord wordt in de regieagenda. Dat houdt in dat de gemeente stimuleert, faciliteert, organiseert, partners en inwoners aanspreekt op hun verantwoordelijkheden, processen stroomlijnt en aanzet tot afstemming tussen betrokkenen. De gemeente schept hiermee condities voor een goede ketensamenwerking. Verder verbindt en activeert de gemeente partners op verschillende niveaus en maakt afspraken. Daarmee is de gemeente verantwoordelijk voor een sluitende keten voor jeugd.

Uitgangspunt: De gemeente vervult de rol van (keten)regisseur.

13. Afspraken over inzet en voorwaarden

De gemeente is regisseur en opdrachtgever en gaat niet op de stoel van de professional zitten. Dit biedt de mogelijkheid voor professionele handelingsruimte om hulp op maat te kunnen bieden en vermindert de bureaucratie. De gemeente beslist dus niet over de concrete zorg aan een gezin. De organisatie of hulpverlener die daarover beslist moet, in het belang van het gezin, zo onafhankelijk mogelijk zijn. Om te voorkomen dat (financiële) belangen een rol spelen bij de toeleiding van jeugdhulp. Dat geldt ook voor de gemeente. Consequentie hiervan is dat heldere afspraken over resultaten en verantwoording moeten worden gemaakt. Om goed regie te kunnen voeren op de uitvoering moet er daarnaast gemonitord worden op onder andere de effecten en kwaliteit van hulpverlening.

Uitgangspunt: De gemeente is opdrachtgever en de uitvoerders geven invulling aan benodigde ondersteuning en hulp.

14. Bovenlokale samenwerking

De decentralisatie van de jeugdzorg gaat er vanuit dat de gemeenten als lokale overheid meer maatwerk en daarmee een betere ondersteuning kan realiseren. Dit uitgangspunt pleit ervoor om zoveel mogelijk lokaal vorm te geven. Los van de taken die bovenlokaal worden georganiseerd (zie ook bijlage I) kiest de gemeente Epe ervoor om, met de kennis van nu, de overige taken lokaal te organiseren. Dit, ondanks dat er op dit moment geen exacte duidelijkheid gegeven kan worden over de precieze onderdelen van het stelsel en de in te kopen zorgvormen. Bij het vormgeven van de bovenlokale samenwerking zal dan ook vanuit dit principe uitgegaan worden. Voor sommige zorgvormen kan het efficiënt zijn om deze gezamenlijk met andere gemeenten in te kopen en te organiseren, maar de uitvoering zoveel mogelijk lokaal vorm te geven. In het kader van één gezin, één plan, één regisseur en ondersteuning dichtbij is dit ook wenselijk.

Uitgangspunt: Waar een keuze ligt om voor taken en functies bovenlokaal samen te werken, gaat de gemeente Epe uit van 'lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal slim is'.

Financieel

15. Uitvoering binnen beschikbare middelen

Het nieuwe budget dat naar de gemeente komt voor de nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg zal samen met de budgetten voor de decentralisatie van de Awbz en de participatiewet in een zogenoemd Deelfonds Sociaal Domein worden ondergebracht als afzonderlijke uitkering binnen het gemeentefonds. De komende jaren zal duidelijk worden in hoeverre de veranderingen in de hulp en zorg aan jeugd binnen het hiervoor door het rijk beschikbare budget en het huidige gemeentelijke budget voor jeugd is uit te voeren. Voorkomen moet worden dat het nieuwe jeugdstelsel als een 'open einde' gaat fungeren. Het uitgangspunt hierbij in Epe is dat de gemeente niet gaat compenseren wat vanuit het rijk gekort wordt. Als blijkt dat het beschikbare budget niet toereikend is, is tijdige sturing op de uitvoering (en indien nodig bijstelling van het beleid) noodzakelijk om te voorkomen dat budgetoverschrijding of wachtlijsten plaats vinden. Om dit goed te monitoren stellen we voor om het eerste jaar, 2015, de budgetten binnen het sociaal deelfonds nog niet te ontschotten. Dit heeft ook te maken met de verantwoordelijkheid van de gemeente om in het overgangsjaar 2015 te zorgen voor zorgcontinuïteit voor jeugd (verder uitgewerkt in het Regionaal Transitiearrangement Jeugdzorg 2015).

Uitgangspunt: Het nieuwe jeugdstelsel in Epe wordt binnen de beschikbare financiële middelen vanuit het rijk en vanuit de bestaande middelen voor jeugd vorm gegeven.

7. Bijlage II

Lokale uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd in één oogopslag

Hoofddoelen	Subdoelen	Activiteiten/acties
1. Versterken van het gewone opvoeden	1.1 Verbeteren van het CJG als laagdrempelige en integrale toegang voor vragen rond opgroeien en opvoeden	a) Doorontwikkelen digitale sociale kaart. Geschikt maken voor ouders en jongeren, vrijwilligers en professionals.
		b) CJG-professionals werken op belangrijke vindplaatsen van kinderen en jongeren zoals onderwijs, voorschool en welzijnswerk.
		c) Afspraken maken met het consultatiebureau hoe we kinderen, die niet naar de peuterspeelzaal of kinderopvang gaan, in beeld krijgen.
	1.2 In stand houden van een preventief ondersteuningsaanbod bij opgroeien en opvoeden	a) Versterken van samenwerking met schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg en jongerenwerk door het CJG.
		b) Afstemmen van ondersteuningsaanbod in het LEJA..
		c) Uitvoeren pilot integrale jeugdgezondheidszorg.
		d) Professionals zijn gericht op versterking van de eigen kracht en het sociale netwerk van jeugdige en ouders.
		e) Welzijnswerk en CJG zoeken naar mogelijkheden om vrijwilligers in te zetten in gezinnen met opvoedvragen.
		f) Inzetten van kortdurende ondersteuning als er meer nodig is dan informatie en voorlichting. CJG heeft spilfunctie.
		g) Voorlichting op scholen over gezonde leefstijl.
	1.3 Creëren van ruimte voor ontmoeting, sport, en cultuur	a) Financieel ondersteunen van organisaties die zich bezighouden met jongerenwerk, sport, cultuur, etc.
		b) Continueren van de inzet van buurtsportcoaches en cultuurmakelaar.
		c) In stand houden van het Schoolfonds, de Meedoenregeling en de samenwerking met Stichting Leergeld.

2. Tijdig signaleren	2.1 Verbeteren van vroeg-signalering	a) Vergroten naamsbekendheid van CJG
		b) Door ontwikkelen sociale kaart en communicatie over aanbod aan informatie en advies.
		c) Ondersteunen van professionals en vrijwilligers bij signaleren door CJG-professionals en het jongerenwerk.
		d) Praten met de jongere en/of ouders i.p.v. over hen, wordt de regel bij casuïstiek besprekingen.
		e) Zorgen dat vragen en signalen op de juiste plek komen. Rol voor CJG.
		f) Stimuleren gebruik verwijzindex en invoeren gezinsfunctionaliteit.
3. Inzetten op gecoördineerde hulp thuisnabij	3.1 Verbeteren van de afstemming en coördinatie van de hulp	a) Werken volgens één plan, één gezin, één regisseur waarbij het gezin zelf de doelen opstelt.
		b) Realiseren van brede ondersteuningsvoorzieningen.
		c) Afstemmen over casuïstiek tussen CJG en sociale wijkteams (als jeugdigen betrokken zijn).
		d) Opstellen privacy protocol.
4. Versterken van preventie en zorg in verbinding met het onderwijs	4.1 Vergroten van het rendement van het onderwijs en versterken van de verbinding met zorg	a) Verbeteren van overgangsmomenten tussen voorschool en vervolgscholen.
		b) Inzetten van CJG-professionals in scholen en voorscholen; uitzoeken welke vorm hier bij past.
		c) Afspraken maken tussen gemeente en samenwerkingsverbanden onderwijs over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor zorg voor kinderen.
		d) Afspraken maken met zorgstructuren van scholen buiten de gemeente waar kinderen/jongeren uit onze gemeente heen gaan.
		e) Inzetten op preventie van schoolverzuim en daarbij oog hebben voor de sociale context van de jongere.

5. Werken aan een veilige leefomgeving	5.1 Signaleren en aanpakken van risico's voor veiligheid	a) Verdere implementatie van de meldcode.
		b) Afspraken maken over goede aansluiting op het gedwongen kader.
		c) Voorkomen van uithuisplaatsingen en/of gedwongen zorg.
		d) Inzetten op vermindering en voorkoming van overlast en criminaliteit.
		e) Instandhouden van het gemeentelijke Coördinatiepunt Leefbaarheid en Veiligheid.
		f) Aangehaakt blijven bij de regionale aanpak rondom loverboy-problematiek